10. mezinárodní Turnaj mladých fyziků

Zdeněk Kluiber, Gymnázium Praha, Zborovská 45

Uspořádání jubilejního 10. mezinárodního Turnaje mladých fyziků (MTMF) bylo nabídnuto České republice vzhledem k úspěchům, které získala její reprezentační družstva v 5.–9. ročníku soutěže. Hlavní zásluhu na pořádání 10. MTMF v ČR má ředitel Projektu ASTRA 2000 Nadace Charty 77 DOC. ING. J. ROSENKRANZ, CSC., který prosadil, aby nabídka k uskutečnění této významné mezinárodní soutěže studentů středních škol ve fyzice byla akceptována.

10. MTMF se uskutečnil ve dnech 1.–7. 6. 1997 na Gymnáziu v Chebu, Nerudova 7. Důvodů, proč byl vybrán právě Cheb, bylo několik: gymnázium patří mezi nejlepší školy v ČR, na gymnáziu pracuje velmi kvalitní kolektiv pracovníků řízený vynikajícím ředitelem RNDR. J. KOČVAROU. Gymnázium mělo zkušenosti z uspořádání celostátního kola fyzikální olympiády a dalších republikových akcí, podporu pro pořádání 10. MTMF vyslovilo město Cheb a region.

Vyhlašovateli 10. MTMF se staly: MŠMT ČR, Projekt ASTRA 2000 Nadace Charty 77, Jednota českých matematiků a fyziků, Fyzikální ústav Akademie věd ČR, FJFI ČVUT, časopis Rozhledy matematicko-fyzikální. Spolupořadateli 10. MTMF byly: Gymnázium Cheb, Nerudova 7, Gymnázium Praha 5, Zborovská 45, MFF UK, ČEZ, Asociace středoškolských klubů.

Záštitu nad 10. MTMF převzali přední čeští fyzikové: RNDR. V. DVOŘÁK, DRSC., DOC. ING. J. ROSENKRANZ, CSC., DOC. ING. Š. ZAJAC, CSC., PROF. ING. L. MUSILEK, CSC., PROF. RNDR. B. SEDLÁK, DRSC.

MTMF představuje velmi náročnou soutěž pětičlenných družstev studentů, kteří prezentují, oponují a recenzují řešení 17 úloh formou vědecké diskuse v anglickém, resp. ruském jazyce. Vystoupení studentů posuzuje nezávislá hodnotící komise veřejně. [1]

obr. 1: Družstvo Německa ve vyřazovacím fyzikálním souboji

K účasti na MTMF bylo vyzváno 36 zemí, pozvání přijalo 11 zemí, resp. 15 družstev: Bělorusko, ČR – 2 (pořádající země), Gruzie, Maďarsko, Německo, Polsko, Rusko – 3, Slovenská republika, Švédsko, Ukrajina – 2, Uzbekistán.

10. MTMF se zúčastnili jako hosté, resp. pozorovatelé zástupci z následujících zemí: Finska, Německa, Polska, Singapuru, Slovenska, Švédska, Švýcarska.

Delegace ČR na 10. MTMF:

vedoucí delegace: Doc. RNDr. D. Novotný, CSc.

1. družstvo – Gymnázium, Zborovská 45, Praha

Hynek Němec – kapitán
Petr Chaloupka
Libor Inovecký
Petr Luner
Filip Matějka

vedoucí družstva: **Prof. Zdeněk Kluiber**

2. družstvo – Mendelovo gymnázium, Komenského nám. 5, Opava

Antonín Procházka – kapitán
Dušan Halama
Michal Nop
Vladimír Peringer
Jiří Plšek

vedoucí družstva: **Prof. Jana Neničková**

Hlavními hosty 10. MTMF byli: PROF. DR. KLAUS VON KLITZING, Německo, nositel Nobelovy ceny za fyziku za rok 1985, PROF. DR. HERWIG SCHOPPER, dlouholetý ředitel CERNu, DESY a předseda Evropské fyzikální společnosti, PROF. DR. GUNAR TIBELL, Švédsko, předseda Evropského fóra pro vzdělání Evropské fyzikální společnosti: DR. JEVGENIJ N. JUNOSOV, viceprezident Mezinárodního výboru TMF, Rusko.

Hlavním sponzorem 10. MTMF byl ČEZ. Hladký průběh 10. MTMF byl zabezpečován kvalitní výpočetní technikou firmy Hewlett-Packard, kterou na turnaj zapůjčila a instalovala společnost EXPERT PARTNER engineering.

obr. 2 Družstva Maďarska a České republiky při převzetí diplomů a cen za vítězství v 10. MTMF

Výsledková listina 10. MTMF

1. místo:	Česká republika, Gymnázium, Zborovská, Praha
	Maďarsko
2. místo:	Bělorusko
3. místo:	Ukrajina – Oděsa
	Gruzie
	Polsko
	Ukrajina – Lvov
	Rusko – Jekatěrinburg
	Rusko – Moskva
4. místo:	Německo
	Slovenská republika
	Rusko – Ural
	Uzbekistán
	Švédsko
	Česká republika, Mendelovo Gymnázium, Opava

Celkové výsledky jednotlivců:

Absolutní vítěz:	Janos Asboth, Maďarsko
Vítěz:	Adam Glogowski, Polsko
Čestná uznání:	Libor Inovecký, ČR
	Denis Murakhovskiy, Ukrajina – Oděsa
	Yaroslav Lutsyshyn, Ukrajina – Lvov

Vyvrcholením společenského programu 10. MTMF byla pro většinu jeho účastníků návštěva Prahy. Po prohlídce Pražského Hradu, Malé Strany, Karlova mostu následovalo seznámení s dalšími pamětihodnostmi Prahy, s jejími kulturními a společenskými centry. Program v Praze zajišťovalo Gymnázium, Zborovská.

Hlavní součástí odborného programu 10. MTMF byly přednášky pro účastníky i veřejnost PROF. DR. K. VON KLITZINGA, PROF. DR. H. SCHOPPERA a RNDR. J. GRYGARA. Přednášky DOC. RNDR. J. KLECZEKA, DRSC., RNDR. J. KOČVARY a MGR. M. SLAVÍKA pak byly vynikající popularizací astronomie a experimentální fyziky.

Do centra pozornosti přítomných odborníků se dostala mezinárodní konference „10 let Turnaje mladých fyziků", která umožnila bilancovat historii, zvýraznit současnost a doporučit směry dalšího rozvoje TMF.[2]

Významnou akcí v rámci 10. MTMF se stal výzkum organizovaný Talentcentrem Institutu dětí a mládeže MŠMT ČR, z něhož získané údaje budou využity ve prospěch zkvalitnění obsahu a forem soutěže TMF.

Všemi účastníky byl hodnocen MTMF jako dosud nejlepší v celé jeho desetileté historii. Svým pojetím a výsledky se stal 10. MTMF významným příspěvkem k dalšímu rozvoji talentovaných studentů na fyziku, příspěvkem k aktivní propagaci České republiky. 11. MTMF se bude v červnu 1998 konat v Německu.

Literatura:

[1] Junosov, E. – Kliuber, Z. – Laskishvili, G. – Lehn, R. – Lobzshev, V. – Nadolny, A. – Prouza, M. – Urban, A. – Urickij, Z.: Problems of 10th IYPT, Školská fyzika, IV. roč., 96/97, č. 1, str. 99–100

[2] Kluiber, Z.: Turnaj mladých fyziků, MAFY, Hradec Králové, 1996, 43 str.